

Memurin kanununa müzeyyel kanun lâyihası ve Memurin kanunu muvakkat encümeni mazbatası (1/1131)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar Müdürlüğü

Sayı : 6/3181

17-XI-1934

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Memurin kanununa eklenmek üzere Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Heyetince 14-XI-934 te Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe

1 — 1050 sayılı muhasebei umumiye kanununun 30 ncu maddesinin son fıkrasında hükmü bir sene-den fazla zamana şamil maddelerin muvazenei umumiye kanununa dereedilmeyeceği tasrih edildiğinden, 1933 malî senesi muvazenei umumiye kanununun 16 nci maddesile tesis edilen esasın daimî mahiyette olduğu görülmüş ve bu itibarla mezkûr maddenin 788 sayılı memurin kanununa tezyili muvafık olacağı düşünülerek bağlı lâyihanın birinci maddesi bu maksatla tanzim edilmiştir.

2 — Devlet memurları maaşatının tevhid ve teadülüne dair olan 1452 sayılı kanunun 6 nci maddesinin ikinci fıkrasında « vazife ve memuriyetlerine müteallik hususattan dolayı işten el çektirilerek maaşları katolunan alelûmum memurlara tahkikat veya muhakeme neticesinde meni muhakeme veya beraet kararı verildiği surette katolunan maaşların emsali hasılının yarısı verilir » denilmektedir.

788 sayılı memurin kanununun bazı maddelerinin tadili hakkındaki 1777 numaralı kanunun 3 ncu maddesinde ise, vekâlet emrine alınan memurlara hizmet müddetlerine göre dördde bir, üçte bir ve yarım maaş verileceği yazılıdır. Fakat vazife ve memuriyetlerine müteallik hususattan dolayı işten el çektirilen bir memura, hakkında devam etmekte olan tahkikat veya mahkeme henüz neticelenmeden vekâlet emrine alındığı takdirde hizmet müddetine göre maaş verilib verilmeyeceğine dair bu kanunda bir sarahat yoktur. Şayed bu vaziyette olan memurlara 1777 sayılı kanun mucibince maaş verilirse, işten el çektirilmiş memurlar ile işten el çektirildikten sonra vekâlet emrine alınanlar (vaziyet bu sonuncunun aleyhine daha ağır olduğu halde) maaş noktasından ayrı ayrı ahkâma tâbi tutulmuş olacaklardır. Şöyle ki;

a - İşten el çektirilen memurlar, haklarında yapılan tahkikatın veya cereyan eden muhakemenin neticesinde mahkûm oldukları takdirde maaş alamayacaklardır.

b - Aynı vaziyette olan yani eli işten çektirilmiş bulunan diğer bir memura, vekâlet emrine alınmış olmasından dolayı muhakemesinin neticesini beklemeksizin 1777 sayılı kanunda tayin edilen nisbetler dairesinde maaş verildiği takdirde, muhakeme neticesinde mahkûm olsa dahi almış olduğu bu maaşlar istirdad edilmeyecektir.

Her iki kanunda bu gibi işten el çektirildikten sonra vekâlet emrine alınanlar hakkında sarîh bir hüküm olmaması yüzünden yukarıda arzedilen adaletsizliğe düşmemek için bağlı lâyihanın ikinci maddesi tanzim edilmiştir.

3 — Memuriyetlerinin ilgası dolayısıyla açıkta kalan memurlardan maaşına müadil olarak ücretli kad-

rolarda teklif olunan vazifeleri kabul etmeyenlerin ve sermayesinin ekseriyeti Devlete aid bir şirket veya idareye intihab veyahud Hükümetçe her hangi ücretli bir vazifeye intihab veya tayin kılınıb eski memuriyet maaşına muadil veyahud fazla bir ücret alanların açık maaşlarının kesileceği 1931 mali senesi bütçe kanununun 17 ve 18 nci maddelerinde tasrih edilmiş olduğu halde, 1777 sayılı kanunun üçüncü maddesi mucibince vekâlet emrine alınan memurların hizmet müddetlerine göre almakta oldukları vekâlet emri maaşlarının ne gibi ahvalde kesileceğine dair mezkûr kanunda bir rahat olmadığından, vekâlet emrinde bulunan memurlara verilen maaşların da, açık maaşı alan memurların bu maaşlarının katını icab ettiren ahvalde aynen kesilmesini teminen lâyihanın üçüncü maddesi hazırlanmıştır.

Memurin kanunu muvakkat encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Memurin K. Mu. En.

22 - XII - 1934

Karar No. 3

Esas No. 1/1131

Yüksek Başkanlığa

788 sayılı memurin kanununa eklenmek için Başbakanlığın 17 - XI - 1934 tarih ve 6/3181 sayılı tezkeresile gönderilen lâyiha encümenimize havale edilmekle Muhasebe umum müdürü Bay Memed Ali bulunduğu halde konuşuldu:

Lâyihanın birinci maddesi kadro yüzünden açıkta kalan veya bakanlık emrine alınmış olan memurlardan otuz sene filî hizmetini doldurmuş olanların bağlı buldukları dairelerce tekaüd edilmelerini ve böyle kadro yüzünden açıkta kalmış memurlar varken o derece veya onun bir derece aşağısında bulunan memuriyetlere dışarıdan kimse alınmamasını ve teklif edilen böyle bir vazifeyi kabul eylemeyenlere açık maaşı verilmekte devam edilemeyeceğini ve kabul edenlerin de ilk önce tayin edilmek ve açığa çıkarıldığı memuriyeti derecesinden tekaüd olmak haklarının mahfuz bulunduğunu göstermektedir. Daha önce 1933 bütçe kanunile konulmuş ve Büyük Meclisce onanmış olan bu hükümlerin lâyihada yeniden yazılması, sürekli hükümleri göstermesinden ve böyle hükmü bir seneden ileri giden müddetlerin bütçe kanunlarında yer almaması ise 1050 sayılı kanunun 30 ncu maddesile kabul edilmiş bir gereklik olmasından ileri gelmiştir.

İkinci madde : Eli işten çektilen memurlara, tahkikat ve muhakeme sonunda, meni muhakeme veya beraat kararı kazandıkları takdirde maaşları (Emsali hasılının nisfi) ve

vekâlet emrine alınan memurlara da hizmet müddetlerine göre muhtelif nisbetlerde açık maaş verileceği 1452 ve 1777 sayılı kanunlar iktizasındadır.

Fakat eli işten çektilen bir memur, hakkındaki tahkikat ve muhakeme sonuna ermeden önce, bakanlık emrine alınmış olursa bunlar için ne muamele yapılacağına dair açık bir hüküm yoktur. Bu eksikliği doldurmak için de ikinci madde konulmuş ve eli işten çektilen memura, bakanlık emrine alınmış olsa dahi muhakemesi sonuna ermeden maaş verilmemesi esası kabul edilmiştir.

Üçüncü maddede: Kadro yüzünden açıkta kalmış veya bakanlık emrine alınmış olanların maaşlarına denk veya daha ziyade ücretle teklif edilen bir vazifeyi kabul etmemeleri veya sermayesinin en az yarısı Devletin olan bir müessesede veya Devlete, vilâyetlere ve belediyelere aid bir işte intihab veya tayin suretile maaşlarına denk veya ondan ziyade ücret almaları halinde bunlara verilmekte olan açık maaşlarının kesileceği gösterilmektedir. Kadro yüzünden açıkta kalanların bu gibi hallerde açık maaşlarının kesileceği 1931 bütçe kanununun 17 ve 18 nci maddelerinde yazılı ise de bakanlık emrine alınanlar için böyle bir hüküm bulunmadığından bu gibiler yukarıda sayılan ücretli vazifelere geçseler bile açık maaşlarını almakta idiler.

Doğru olmayan bu gidişe engel olmak ve kadro yüzünden açıkta kalanlar hakkında 1931 bütçe kanununa konulmuş ve diğer seneler bütçelerinde de idame edilmiş olan sürekli hükmü de buraya almak ve Hükümet teklifinde dahil olmayan vilâyetler ve belediyelere aid hizmetler dahi zikredilmek suretile madde yeniden yazılmıştır.

Evedi ve üstün olarak konuşulub onanması için Umumi heyete verilmek dileğiyle Yüksek

Başkanlığa sunulur.

Me. Ka. Mu. En. Reisi

Çorum

Kemal Alpsar

Kâtib

Afyon K.

İzzet Ulvi Aykurt

Bursa

Dr. R. F. Talas

İzmir

H. Aksoy

M. M.

Konya

Ş. S. Höcek

Aksaray

Yaşar Ozay

İzmir

Kâmil Dursun

Kocaeli

Ali

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

788 sayılı memurin kanununa müzeyyel
kanun lâyihası

MADDE 1 — Kadro dolayısıyla açıkta kalacak veya vekâlet emrine alınacak memurlardan filen (30) seneyi doldurmuş olanlar dairelerince tekaüde sevk edilir. Kadro dolayısıyla açıkta kalmış memurlar mevcud oldukça bunların derecelerinde veya bir derece dunundaki münhal memuriyetlere hariçten memur alınmaz. Bu münhallere ve bulunduğu derecelerin bir derece dunundaki münhallere en evvel açıkta kalan memurlar yerleştirilir. Derecesi dahilinde veya bir derece aşağıdaki vazifeleri kabul etmeyenlerin açık maaşları kesilir. Kabul edenlerin kendi derece ve silsilesi dahilindeki ilk münhallere tercihan tayin ve açıkta kaldıkları memuriyet derece maaşları üzerinden tekaüd edilmek hakları mahfuzdur.

MADDE 2 — Hususî kanunlarla verilen memuriyetlere istinaden işten el çektirilenlerden 1777 sayılı kanunun üçüncü maddesi mucibince vekâlet emrine alınanlara tahkikat veya muhakeme neticesine kadar maaş verilmez. Bunlardan meni muhakeme veya beraet kararı alanlara işten el çektirildikleri tarihten vekâlet emrine alındıkları tarihe kadar 1452 numaralı teadül kanununun altıncı maddesi mucibince yarım ve vekâlet emrine alındıkları tarihten itibaren de 1777 sayılı kanunun üçüncü maddesindeki esaslar dairesinde maaş verilir.

MADDE 3 — Kadro dolayısıyla açıkta kalıb-

MEMURİN KANUNU MUVAKKAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

788 sayılı memurin kanununa ekli kanun lâyihası

MADDE 1 — Kadro yönünden açıkta kalan veya bakanlık emrine alınan memurlardan iş başında otuz seneyi doldurmuş olanlar bağlı buldukları dairelerce tekaüd edilirler. Kadro yüzünden açıkta kalmış memurlar varken bunların derecelerinde veya bir derece aşağısındaki açıklara dışarıdan memur alınmaz. Bu açık memuriyetlere ilk önce açıkta kalanlar yerleştirilir.

Derecesi içinde veya bir derece aşağısında verilen memuriyetleri kabul etmeyenlerin açık maaşları kesilir. Kabul edenlerin kendi derece ve sırası içinde ilk açılacak memuriyetlere tayinde üstün tutulmak ve açıkta kaldıkları memuriyet derecesinde tekaüd edilmek hakları saklıdır.

MADDE 2 — Kanunî sebeplerle işten el çektirilenlerden 1777 sayılı kanunun üçüncü maddesine göre bakanlık emrine alınanlara tahkikat ve muhakeme sonuna değin açık maaş verilmez.

Bunlardan meni muhakeme veya beraet kararı alanlara eli işten çektirildiği tarihten bakanlık emrine alındığı tarihe değin kesilmiş olan maaşları yarım ve bakanlık emrine alındığı tarihten sonraki maaşları da 1777 sayılı kanunun 3 ncü maddesindeki ölçülere uygun olarak verilir.

MADDE 3 — Kadro yönünden açıkta kal-

da açık maaşı almakta olan memurların bu maaşlarının hangi ahvalde kesilmesi lâzımgüleceği hakkındaki hükümler; 1777 sayılı kanunun üçüncü maddesi mucibince vekâlet emrine alınır da müddeti hizmetlerine göre vekâlet emri maaşı alan memurlar hakkında da aynen tatbik olunur.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

14 - XI - 1934

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>İsmet</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>Zekâi</i>
Da. V.	Ha. V. V.	Mal. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Ş. Kaya</i>	<i>Fuad</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Abidin</i>	<i>Ali</i>	
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. Refik</i>	<i>Ali Rana</i>	<i>Muhlis</i>

mış veya bakanlık emrine alınmış olan memurlar ücretli kadrolarda maaşlarının dengi veya daha çoğile teklif edilen vazifeyi kabul etmezler, yahud sermayesinin en az yarısı Devletin olan bir müessesede veya Devlete, vilâyetlere ve belediyelere aid ücretli bir işte intihab veya tayin suretile eski maaşlarına denk veya ondan çok ücretli bir vazife almış olurlarsa kendilerine verilmekte olan açık maaşları kesilir.

MADDE 4 — Bu kanunun hükmü neşrinden başlar.

MADDE 5 — Bu kanunun hükümlerini yerine getirmeğe İcra Vekilleri Heyeti memurdur.